

mokslo darbai

ISSN 1392-0448

LIETUVOS ISTORIJOS STUDIJS

27
2011

9 771392 044002

Lietuvos istorijos studijos

ISSN 1392-0448

VILNIUS UNIVERSITY

Studies of Lithuania's History

2011
Vol. 27

Research papers

Published since 1992

Vilnius
2011

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Lietuvos istorijos studijos

2011

27 tomas

Mokslo darbai

Leidžiami nuo 1992 metų

Vilnius

2011

Redaktorių kolegija (Editorial Board)

Vyriausiasis redaktorius (Editor-in-Chief)

Prof. habil. dr. *Vygintas Bronius Pšibilskis* – Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)
Vilnius University (History 05 H)

Atsakingasis sekretorius (Executive Secretary)

Doc. dr. *Sigitas Jegelevičius* – Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)
Vilnius University (History 05 H)

Nariai (Editors):

- Prof. dr. *Alfredas Bumblauskas* – Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)
Vilnius University (History 05 H)
- Prof. dr. *Zenonas Butkus* – Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)
– Vilnius University (History 05 H)
- Prof. habil. dr. *Sven Ek Dahl* – Gėteborgo universitetas, Švedija (Istorija 05 H)
– Göteborg University (History 05 H)
- Prof. habil. dr. *Edvardas Gudavičius* – Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)
– Vilnius University (History 05 H)
- Dr. *Magnus Ilmjärvi* – Talino universitetas, Estija (Istorija 05 H)
– Tallinn University (History 05 H)
- Prof. habil. dr. *Anatolij J. Ivanov* – Rusijos mokslų akademijos Rusijos istorijos institutas,
Rusija (Istorija 05 H)
– Institute of Russian History, Russian Academy of Sciences
(History 05 H)
- Dr. *Michail M. Krom* – Sankt Peterburgo Europos universitetas, Rusija (Istorija 05 H)
European University at St. Petersburg (History 05 H)
- Prof. dr. *Aleksiejus Luchtanas* – Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)
– Vilnius University (History 05 H)
- Prof. habil. dr. *Józef Maroszek* – Balstogės universitetas, Lenkija (Istorija 05 H)
– University of Białystok (History 05 H)
- Prof. habil. dr. *Zenonas Norkus* – Vilniaus universitetas (Sociologija 05 S)
– Vilnius University (Sociology 05 S)
- Doc. dr. *Edmundas Rimša* – Lietuvos istorijos institutas (Istorija 05 H)
– Institute of Lithuanian History (History 05 H)
- Prof. habil. dr. *Waldemar Rezmer* – Torunės Mikalojaus Koperniko universitetas,
Lenkija (Istorija 05 H)
Nicolaus Copernicus University, Toruń (History 05 H)
- Prof. dr. *Genadz Saganovič* – Europos humanitarinis universitetas, Lietuva (Istorija 05 H)
– European Humanities University, Lithuania (History 05 H)

Redakcijos adresas (Address):

Vilniaus universiteto Istorijos fakultetas
(Vilnius University Faculty of History)
Universiteto g. 7, LT-01513 Vilnius, Lithuania
El. paštas (e-mail): janina.leoniene@if.vu.lt
<http://www.lis.lt>

Straipsniai vertinti dviejų recenzentų
The articles were reviewed by two experts

Included in:

Central & Eastern European Academic Source (EBSCOhost);
Historical Abstracts (EBSCOhost);
Humanities International Complete (EBSCOhost);
Humanities International Index (EBSCOhost);
TOC Premier (EBSCOhost);
CEEOL

*Leidybą pagal
Nacionalinę lituanistikos
plėtros 2009–2015 metų
programą finansavo
Lietuvos mokslo taryba*

© Vilniaus universitetas, 2011
© Vilnius University, 2011

TURINYS

STRAIPSNIAI IR PRANEŠIMAI

<i>Darius Žiemelis</i> . XVI–XVIII amžiaus Abiejų Tautų Respublikos palivarko ūkis marksistiniu bei neoinstitucionalistiniu požiūriu	11
<i>Ryšard Gaidis</i> . Piotras Stolypinas ir tautinis klausimas Rusijos imperijoje 1906–1911 metais. Naujausios rusų istoriografijos tendencijos.....	39
<i>Przemysław Dąbrowski</i> . Buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės lenkų tautiniai demokratai ir lietuvių tautinis atgimimas XX amžiaus pradžioje	54
<i>Vilma Bukaitė</i> . Lietuvos politinių ir diplomatinių santykių su Prancūzija užmezgimas (1918–1920): nepasitikėjimo mainai.....	61
<i>Jolanta Palidauskaitė</i> . Idealo ir tikrovės santykis valstybės tarnyboje: retrospektyvus žvilgsnis į etikos problemas tarpukario Lietuvos Respublikoje	81
<i>Marina V. Dacišina</i> . Sovietų politinio elito nacių antisemitinės propagandos laikinai okupuotose SSRS teritorijose traktuotė: doktrinos diktatas ir pragmatiški poreikiai	97
<i>Barbara Stankevič</i> . Vidurio Rytų Europa XX amžiaus antrosios pusės lenkų išeivijos federalistinėse regioninėse koncepcijose	125
<i>Vytautas Jarutis</i> . Kaip šiandien lietuviškoje istoriografijoje keičiasi žvilgsnis į Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos epochą?	144

...DULKES NUŽĖRUS

<i>Tomas Čelkis, Darius Antanavičius</i> . 1545 metų Livonijos ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės sienos patikrinimas (Livonijos pareigūnų ataskaita)	164
---	-----

KNYGŲ LENTYNOJE

<i>Rūta Šermukšnytė</i> . Lietuvos televizijos filmų lobynas kino kritikos požiūriu. – Rec.: <i>Pauraitė-Puplauskienė R.</i> LTV filmai ir jų kūrėjai. Vilnius: Algimantas, 2009. 400 p.....	179
--	-----

MOKSLINIS GYVENIMAS

<i>Vytautas Volungevičius</i> . Keletas pastabų pasibaigus tarptautinei konferencijai „Žalgiris–Grunwald–Tannenberg 1410: karas ir taika vėlyvaisiais Viduramžiais“	182
<i>Algis Povilas Kasperavičius</i> . Tarptautinės konferencijos Vilniuje, mažai žinomos Lietuvos istorikams	187

APIE DISERTACIJŲ GYNUMĄ VILNIAUS UNIVERSITETO ISTORIJOS FAKULTETE

<i>Darius Žiemelis</i> . Lietuvos istorikų darbotvarkę atnaujinantis tyrimas (apie Nerijaus Babinsko daktaro disertaciją <i>Moldova XIV a. viduryje – XVI a. viduryje kaip socialinės struktūros tipologijos problema</i> ir jos gynimą)	190
--	-----

Marija Drėmaitė. Dvi disertacijos apie paveldosaugą (apie Salvijaus Kulevičiaus disertaciją Lietuvos paveldosaugos idėjiniai modeliai ir jų raiška praktikoje sovietmečiu ir Agnės Vaitkuvienės Kultūros palikimo įpaveldinimo procesai sovietinėje ir posovietinėje Lietuvoje ir jų gynimą) 195

JŲ ŠVIESUS ATMINIMAS

Domas Butėnas (1926 04 09–2011 03 06)..... 199

CONTENT

ARTICLES AND REPORTS

- Darius Žiemelis*. The manor estate economy of the Republic of Two Nations (the Polish–Lithuanian Commonwealth) in the 16th–18th centuries from the Marxist and neo-institutionalist perspectives 11
- Ryšard Gaidis*. Piotr Stolypin and the National question in the Russian Empire in 1906–1911: new trends in Russian historiography 39
- Przemysław Dąbrowski*. Polish national democrats of the Grand Duchy of Lithuania and Lithuanian revival at the beginning of the 20th century 54
- Vilma Bukaitė*. Establishment of political and diplomatic relations between Lithuania and France in 1918–1920: Exchange of mistrust 61
- Jolanta Palidauskaitė*. Relationship between the ideal and reality in civil service: retrospective approach towards ethical problems in the interwar Lithuanian Republic 81
- Marina V. Datsishina*. The Nazi propaganda of anti-semitism in the temporarily occupied territories of the USSR in the interpretation of the Soviet political elite: doctrinal dictates and pragmatic demands..... 97
- Barbara Stankevič*. East Central Europe in the Federalist-Regional Concepts of the Polish Emigrants of the Second Half of the 20th century 125
- Vytautas Jarutis*. How the approach to the Epoch of the Grand Duchy of Lithuania is changing in the Lithuanian Historiography today? 144

...HAVING SWEEPED A WAY DUST

- Tomas Čelkis, Darius Antanavičius*. Document publication. Survey of 1545 Livonia and the Great Duchy of Lithuania borderline audit (Livonian officers report).. 164

BOOK SHELF

- Rūta Šermukšnytė*. The Film Treasures of Lithuanian Television from the Viewpoint of Film Criticism. – Rec.: *Pauraitė-Puplauskienė R.* LTV filmai ir jų kūrėjai. Vilnius: Algimantas, 2009. 400 p. 179

SCIENTIFIC LIFE

- Vytautas Volungevičius*. Some Remarks after the International Conference “Žalgiris–Grunwald–Tannenberg 1410: War and Peace in the late Middle Ages” 182
- Algis Povilas Kasperavičius*. International Conferences in Vilnius Little Known for Lithuanian Historians 187

ABOUT THE DEFENSE OF THESIS AT THE DEPARTMENT OF HISTORY IN VILNIUS UNIVERSITY

- Darius Žiemelis*. The Investigation that Updates Agenda of the Lithuanians Historians (About the Defense of Nerijus Babinskas Doctoral Dissertation *Moldova in the Middle of 14th – Middle of 16th Centuries as a Problem of Typology of Social Structure*)..... 190

Marija Drėmaitė. Two Dissertations on Cultural Heritage (Ideological Models of Lithuanian Heritage Protection and Their Practical Expression in the Soviet Period by Salvijus Kulevičius and Processes of Cultural Heritage in Lithuania in the Soviet and Post-Soviet Periods by Agnė Vaitkuvienė) 195

IN MEMORIAM

Domas Butėnas (1926 04 09–2011 03 06)..... 199

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ И СООБЩЕНИЯ

- Дарюс Жемялис.* Фольварочное хозяйство XVI–XVIII вв. Республики Обоих Народов (Речи Посполитой) с марксистской и неонституционалистической точки зрения..... 11
- Рышард Гайдис.* Петр Столыпин и национальный вопрос в Российской империи в 1906–1911 гг.: Новые тенденции русской историографии..... 39
- Пржемыслав Домбровски.* Польские национал-демократы бывшего Великого Княжества Литовского и литовское национальное возрождение в начале XX века..... 54
- Вильма Букайте.* Установление политических и дипломатических отношений Литвы с Францией (1918–1920): Обмен недоверием..... 61
- Йоланта Палидаускайте.* Соотношение идеала и действительности на государственной службе: ретроспективный взгляд на проблемы этики в Литовской Республике в междувоенный период..... 81
- Марина В. Дацишина.* Нацистская пропаганда антисемитизма на временно оккупированных территориях СССР в трактовке советской политической элиты: диктат доктрины и требования прагматики..... 97
- Барбара Станкевич.* Средневосточная Европа в регионально-федералистических концепциях польской эмиграции второй половины XX века..... 125
- Витаутас Ярутис.* Как в современной литовской историографии меняется отношение к эпохе Великого Княжества Литовского? 144

...СМАХНУВ ПЫЛЬ

- Томас Челькис, Дарюс Антанавичюс.* Ревизия 1545 года границы между Ливонией и Великим Княжеством Литовским (Отчет должностных лиц Ливонии)..... 164

НА КНИЖНОЙ ПОЛКЕ

- Рута Шярмукините.* Сокровищница фильмов Литовского телевидения с точки зрения кинокритики. – Rec.: *Pauraitė-Puplauskienė R. LTV filmai ir jų kūrėjai.* Vilnius: Algimantas, 2009. 400 p. 179

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

- Витаутас Волунгявичюс.* Несколько замечаний по завершении Международной конференции «Жальгирис–Грюнвальд–Таненберг 1410: война и мир в позднем средневековии»..... 182
- Альгис Повилас Касперавичюс.* Малоизвестные литовским историкам международные конференции в Вильнюсе..... 187

О ЗАЩИТЕ ДИССЕРТАЦИЙ НА ИСТОРИЧЕСКОМ ФАКУЛЬТЕТЕ ВИЛЬНЮССКОГО УНИВЕРСИТЕТА

- Дарюс Жемялис.* Исследование, обновившее повестку дня литовских историков (о докторской диссертации Нериюса Бабинскаса „Молдова середины XIV – середины XVI вв. как проблема типологии социальной структуры“).... 190

Мария Дремайте. Две диссертации по тематике охраны культурного наследства (о докторских диссертациях: Сальвиюса Кулявичюса „Идейные модели охраны культурного наследства Литвы и их практическое проявление в советский период“ и Агне Вайткувене „Процессы установления охраны над культурным наследством в советской и постсоветской Литве“) 195

ИХ СВЕТЛАЯ ПАМЯТЬ

Домас Бутенас (09 04 1926–06 03 2011) 199